

การจัดการองค์ความรู้(Knowledge Management)

ประจำเดือน กรกฎาคม 2564

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุดรธานี
สาขาพิบูลย์

ความรู้เกี่ยวกับวัคซีนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

วัคซีนโควิด-19 ในโลกตอนนี้มีอยู่หลากหลายประเภทและหลายยี่ห้อ ขึ้นอยู่กับว่าผลิตด้วยวิธีไหน ประเทศไหนผลิตตัวไหนออกมาได้ ก็จะใช้ตัวนั้นฉีดให้กับประชากรในประเทศนั้น เสริมด้วยวัคซีนที่รับเพิ่มจากต่างประเทศเพื่อเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันหมู่และลดความรุนแรงต่อการติดเชื้อของโรคและป้องกันการเสียชีวิต

สำหรับประเทศไทย ปัจจุบันต้องสั่งซื้อและนำเข้าวัคซีนโควิด-19 จากต่างประเทศ รวมถึงยังมีวัคซีนที่ผลิตในประเทศไทยของเราเองที่อยู่ในระหว่างการผลิตเพื่อให้คนไทยได้ใช้กันเองประเทศในราคาที่ถูกลงอีกด้วย ซึ่งคาดว่าจะได้เริ่มฉีดในปี 2565

ประโยชน์ของการฉีดวัคซีนโควิด

- เพิ่มภูมิคุ้มกัน** การฉีดวัคซีนช่วยกระตุ้นร่างกายให้สร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัส
- ลดอัตราการเสียชีวิต** ประสิทธิภาพของวัคซีนสามารถช่วยลดความรุนแรงหากติดเชื้อ และลดอัตราการเสียชีวิตได้
- ป้องกันการป่วยหนัก** และลดอัตราการรับการรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานานๆ
- สร้างภูมิคุ้มกันหมู่** การฉีดวัคซีนเป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับสังคม
- ลดการติดเชื้อ** โอกาสป่วยเป็นโรคน้อยลง และช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อได้

ทุกคนปลอดภัยจากโควิด-19 แม้ว่าฉีดวัคซีนแล้ว แต่ทุกคนก็ต้องปฏิบัติตัวตามมาตรการป้องกันอย่างเคร่งครัด

ขอบคุณข้อมูลจาก: กรมควบคุมโรค

ความรู้เกี่ยวกับวัคซีน COVID-19

ชนิดของวัคซีน โควิด-19 แบ่งออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. วัคซีนชนิดสารพันธุกรรม (mRNA)

mRNA vaccines หรือวัคซีนชนิดสารพันธุกรรม เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่เคยใช้กับการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคอีโบล่า วัคซีนชนิดนี้จะใช้สารพันธุกรรมของโควิด-19 หรือเชื้อไวรัสซาร์ส-โควิ-2 (SARS-CoV-2) เข้าไปกำกับการสร้างโปรตีนส่วนหนาม (spike protein) และทำให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อโควิด-19 ออกมา

วัคซีนที่มีใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ วัคซีนของบริษัท **Pfizer** และ **Moderna** จากข้อมูลในปัจจุบัน วัคซีนชนิดนี้มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคได้ประมาณ **95%** ป้องกันการป่วยรุนแรงและป้องกันการเสียชีวิตได้ **100%** วัคซีนไฟเซอร์ ของบริษัท **Pfizer** ควรได้รับการฉีด **2** เข็มเข้ากล้ามเนื้อ ห่างกัน **3** สัปดาห์ ส่วน วัคซีนโมเดอร์นา ของบริษัท **Moderna** ควรได้รับการฉีด **2** เข็มเข้ากล้ามเนื้อ ห่างกัน **4** สัปดาห์

ความรู้เกี่ยวกับวัคซีน COVID-19

2. วัคซีนชนิดใช้ไวรัสเป็นพาหะ (Recombinant viral vector vaccine)

หรือวัคซีนชนิดใช้ไวรัสเป็นพาหะ พัฒนาโดยการนำไวรัสที่ถูกทำให้อ่อนฤทธิ์ลงแล้ว หรือไม่สามารถแบ่งตัวได้อีก มาตัดแต่งพันธุกรรมเพื่อใช้เป็นพาหะ แล้วฝากสารพันธุกรรมของโควิด-19 เข้าไป ทำให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมา ซึ่งเทคนิคนี้เป็นวิธีที่สามารถกระตุ้นภูมิคุ้มกันได้ดี เนื่องจากเลียนแบบการติดเชื้อที่ใกล้เคียงธรรมชาติ

ปัจจุบันวัคซีนชนิดนี้ที่ใช้กันแพร่หลายมี 4 แบรินด์ ได้แก่ ไวรัสอะดีโนของชิมแพนซี (Chimpanzee adenovirus) โดยบริษัท AstraZeneca (แอสตราเซนเนกา) มีประสิทธิภาพป้องกันอาการประมาณ 70 - 80% ป้องกันการเสียชีวิตได้ 100% , ไวรัสอะดีโนของมนุษย์สายพันธุ์ 5 (Human adenovirus type 5) โดยบริษัท CanSinoBio มีประสิทธิภาพป้องกันอาการประมาณ 60% , ไวรัสอะดีโนของมนุษย์สายพันธุ์ 26 (Human adenovirus type 26) โดยบริษัท Johnson and Johnson (จอห์นสันแอนด์จอห์นสัน) มีประสิทธิภาพป้องกันอาการประมาณ 64 - 72% และ ไวรัสอะดีโนของมนุษย์สายพันธุ์ 5 และ 26 (Human adenovirus type 5 and 26) โดยบริษัท Gamaleya ของรัสเซีย มีประสิทธิภาพป้องกันอาการประมาณ 90%

3. วัคซีนที่ทำจากโปรตีนส่วนหนึ่งของเชื้อ (Protein-based vaccine)

หรือวัคซีนที่ทำจากโปรตีนส่วนหนึ่งของเชื้อ ไวรัสซาร์ส-โควิ-2 (SARS-CoV-2) โดยการนำเอาโปรตีนบางส่วนของโควิด-19 เช่น โปรตีนส่วนหนาม มาผสมกับสารกระตุ้นภูมิ ก่อนฉีดเข้าร่างกาย แล้วนำมาผสมกับสารกระตุ้นภูมิ เมื่อฉีดเข้าไปแล้วจะกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัส ใ้กันมานานแล้ว เพราะเป็นเทคนิคที่ใช้ผลิตวัคซีนไขหวัดใหญ่ และวัคซีนตับอักเสบบชนิดบี วัคซีนที่มีใช้ในปัจจุบัน คือ วัคซีนแบรนด์ **Novavax** ซึ่งผลิตจาก **baculovirus** และใช้ **Matrix M** เป็นตัวกระตุ้นภูมิ มีประสิทธิภาพป้องกันอาการประมาณ **60 - 90%** ป้องกันการเสียชีวิตได้ **100%**

4. วัคซีนชนิดเชื้อตาย (Inactivated vaccine)

วัคซีนกลุ่มนี้ผลิตโดยนำไวรัสโรคโควิด-19 มาเลี้ยงขยายจำนวนมาก และนำมาทำให้เชื้อตาย การฉีดวัคซีนจะกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต่อไวรัสทุกส่วน เสมือนได้รับเชื้อไวรัสโดยตรงแต่ไม่ทำให้เกิดโรค เพราะเชื้อตายแล้ว เทคโนโลยีนี้เป็นวิธีที่ใช้กับวัคซีนตับอักเสบบเอ โปลิโอชนิดฉีด จึงมีความคุ้นเคยในประสิทธิภาพและความปลอดภัยมานาน แต่เนื่องจากการเพาะเลี้ยงไวรัสต้องใช้ความระมัดระวังมาก ทำให้ผลิตได้ช้าและมีราคาแพง วัคซีนที่มีใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ วัคซีนซิโนแวค ของบริษัท **Sinovac** มีประสิทธิภาพป้องกันอาการประมาณ **50 - 70%** ป้องกันการเสียชีวิตได้ **100%**

วัคซีน โควิด 19

ที่จะนำมาใช้ในประเทศไทย

[อัปเดตล่าสุด 21 เมษายน 2564]

แนวทางการฉีดโดยคณะกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

วัคซีนแอสตราเซนเนกา

(AstraZeneca)

เป็นวัคซีนประเภท Viral Vector สำหรับฉีดในแก่ผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยจะฉีดบริเวณต้นแขนทั้งหมด 2 เข็ม แต่ละเข็มห่างกัน 10 - 12 สัปดาห์ (ยังไม่ควรให้ผู้ที่มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องอย่างมากฉีดวัคซีนดังกล่าว)

วัคซีนซิโนแวค *(Sinovac)*

เป็นวัคซีนชนิดเชื้อตาย สำหรับฉีดในผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 - 59 ปี โดยจะฉีดบริเวณต้นแขนทั้งหมด 2 เข็ม แต่ละเข็มห่างกัน 2 - 4 สัปดาห์ ยกเว้นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ระบาดรุนแรง ให้ฉีดห่างกัน 2 สัปดาห์

7 ข้อปฏิบัติ ก่อนฉีดวัคซีนโควิด-19

1. สองวันก่อนและหลังการฉีดวัคซีนให้ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ลิตร หรือยกน้ำหนัก และนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ
2. วันที่ฉีดควรกินน้ำอย่างน้อย 500-1,000 ซีซี งดชา กาแฟ หรือของที่มีคาเฟอีน รวมถึงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
3. ฉีดแขนข้างที่ไม่ค่อยถนัด และหลังฉีดสองวันอย่าใช้แขนนั้น อย่าเกร็งยกของหนัก
4. หลังฉีดแล้วเจ้าหน้าที่จะให้รอดูอาการในบริเวณที่ฉีด 30 นาที
5. ถ้ามีไข้ หรือปวดเมื่อยมากทนไม่ไหว สามารถกินยาพาราเซตามอลขนาด 500 มิลลิกรัม ครั้งละหนึ่งเม็ดเข้าไปได้ถ้าจำเป็น แต่ให้ห่าง 6 ชั่วโมง ห้ามกินยาพวก **Brufen, Arcoxia, Celebrex** เด็ดขาด
6. การฉีดวัคซีนโควิดควรห่างกับวัคซีนป้องกันโรคไขหวัดใหญ่อย่างน้อย 1 เดือนและ
7. ถ้ากินยาละลายลิ่มเลือดอยู่ ก็ให้กินยาตามปกติ แต่เมื่อฉีดยาแล้วให้กดนิ่งตรงตำแหน่งที่ฉีดต่ออีก 1 นาที

อาการข้างเคียงหลังฉีดวัคซีน COVID-19 ที่อาจเกิดขึ้น เช่น

1. อาการไม่รุนแรง สามารถหายได้เองภายใน 3 วัน เป็นอาการทั่วๆ เช่น มีไข้ต่ำๆ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อและข้อ หรือปวด บวม แดง คัน หรือช้ำบริเวณที่ฉีดยา อ่อนเพลีย รู้สึกไม่สบายตัว ปวดศีรษะ คลื่นไส้ หรือมีอาการเฉพาะที่
2. อาการรุนแรง พบได้ไม่บ่อยหรือพบได้น้อย เช่น มีก้อนบริเวณที่ฉีดยา เวียนศีรษะ มึนงง ใจสั่น ปวดท้อง อาเจียน ความอยากอาหารลดลง เหงื่อออกมากผิดปกติ ต่อม้ำเหลืองโต ปากเปื่อย กล้ามเนื้ออ่อนแรง ชักหมดสติ อาการเหมือนเป็นไข้หวัดใหญ่ เช่น มีไข้ ไอ เจ็บคอ น้ำมูกไหล
3. อาการแพ้วัคซีน เช่น มีไข้สูง ปวดศีรษะรุนแรง ความดันตก หอบเหนื่อย หายใจลำบาก มีผื่นขึ้นตามตัว หากพบว่ามีอาการรุนแรง หลังการฉีดวัคซีนควรรีบพบแพทย์ทันที พยายามอย่าเกร็งแขนข้างที่ฉีดวัคซีน หรือใช้แขนยกของหนักๆ อย่างน้อย 2 วัน ถ้ามีไข้ หรือปวดเมื่อยมาก ให้รับประทานยาพาราเซตามอลขนาด 500 มิลลิกรัม 1 เม็ด และรับประทานเข้าไปได้โดยห่างกัน 6 ชั่วโมง เมื่อพักรอดูอาการครบ 30 นาที เจ้าหน้าที่จะทำการวัดความดันโลหิตอีกครั้งก่อนกลับ และเมื่อกลับบ้านแล้วยังต้องสังเกตอาการของตัวเองต่ออีก 48-72 ชั่วโมง หากพบอาการผิดปกติที่รุนแรง เช่น ชากริ่งซิก แขนขาอ่อนแรง ปากเปื่อย ให้รีบไปพบแพทย์ทันที

Thanks You

